

Beste lezers en lezeressen,

Vol ontroering bied ik jullie mijn nieuwe roman aan,
een verhaal dat me na aan het hart ligt.

Ik hoop dat Elsa en Vincent jullie weten te raken en aan het
lachen brengen, en ik hoop dat jullie hen net zo graag een
stukje vergezellen op hun reis als ik dat heb gedaan.

Ik wens jullie een mooie ontmoeting.

Met veel liefde,

Virginie

Van dezelfde auteur verschenen bij Oceaan:

Onder de sterren

VIRGINIE GRIMALDI

Groter dan de hemel

Een onverwachte plek.
Een toevallige ontmoeting.
Een ode aan de liefde.

Uit het Frans vertaald door
Aniek Njiokiktjien en Renate Hagenouw

 **oceaan**

Oorspronkelijke titel *Plus grand que le ciel*

© 2024 Flammarion

© 2025 Nederlandse vertaling Aniek Njiokiktjen en Renate Hagenouw /
Oceaan

Vertaling gedicht Victor Hugo op p. 68 © Jules Grandgagnage

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining van
(delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

*All rights are reserved, including those for text and data mining,
AI training and similar technologies.*

Omslagontwerp bij Barbara

Omslagbeelden © Shutterstock

Foto auteur © Nadine Gerber

NUR 302

ISBN 9789046834114

ISBN 9789046834121 (e-book)

ISBN 9789046834176 (audiobook)

www.oceaanboeken.nl

Oceaan maakt deel uit van Park Uitgevers



Ik zou willen dat je er was
Dat je op mijn deur klopt
En dat je zegt ik ben het
Raad eens wat ik voor je heb
En dat jij het was.

Boris Vian, *Wiegelied voor de beren*
die er niet zijn

Voor mijn vader

1

Elsa

O? Oké.

Nou goed, ik heet Elsa, ik ben tweeënveertig. Ik heb een zoon van vijftien, Tristan. Hij is net klaar met de derde klas. Gek hè, ik beschrijf mezelf altijd als eerste via hem als iemand me vraagt iets over mezelf te vertellen. Ik zou net zo goed kunnen zeggen dat ik een broertje heb, dat ik het altijd koud heb, dat ik van munt-chocolade-ijs hou, van Zweedse series, dat ik graag naar podcasts luister, dat ik de teksten van liedjes die ik al twintig jaar niet meer heb gehoord uit mijn hoofd ken, dat ik urenlang naar de wind in de bladeren kan luisteren, dat ik twee honden en een kat heb, dat ik twee keer voor mijn rijexamen ben gezakt, dat ik allergisch ben voor zeevruchten, dat ik een hekel heb aan snijbloemen, dat ik een passie koester voor bruggen en deuren, dat ik van brood met maanzaad hou maar dat dat maanzaad ook nogal veel van de spleetjes tussen mijn tanden houdt, dat ik me de namen van mijn klasgenoten uit groep drie herinner maar soms vergeet wat ik net bij de bouwmarkt heb gekocht, dat ik zeven jaar gescheiden ben en nog bevriend met mijn ex – maar nee hoor, ik vertel altijd als eerste dat ik moeder ben. Het is een van mijn belangrijkste eigenschappen geworden, net als de kleur van mijn ogen of mijn lengte.

...

Ik moet er wel even bij zeggen dat ik niet voor het eerst in therapie ga. Mijn ouders hadden me al eens naar een psycholoog gestuurd toen ik negen of tien was, omdat ik het idee niet kon

verdragen van hen gescheiden te zijn. Ik was zelfs niet in staat om bij mijn opa en oma te slapen, die wel vaak mijn broertje te logeren hadden en die op dezelfde gang woonden. Dat werd echt een probleem op de dag dat we in groep zes met school op wintersport gingen, ik moest zo hard huilen dat ik flauwviel. Ik bleef thuis.

Ik herinner me dat de psycholoog een hypnotiserend ding op zijn bureau had staan, met van die balletjes die maar tegen elkaar aan blijven tikken, en dat hij heel zacht en met een diepe stem praatte.

Ik heb het idee dat u niet zoveel praat, klopt dat?

...

Kortom, ik voelde me meteen veilig – ook omdat mijn moeder in de wachtkamer op me zat te wachten. Ik ging tegenover hem zitten en hij begon meteen.

‘Waar ben je diep vanbinnen bang voor als je niet in de buurt van je ouders bent?’

Ik antwoordde dat ik dat niet zo goed wist, dat ik waarschijnlijk bang was dat ik hen nooit meer terug zou zien.

Hij vlocht zijn handen voor zijn buik in elkaar en zei op de natuurlijkste toon ter wereld, tussen twee tikkende balletjes door: ‘Je weet toch dat ze op een dag doodgaan?’

...

Ik wilde nooit meer naar die man terug.

Ik heb uw gegevens op internet gevonden door op de locatie te zoeken. Ik woon aan het eind van de straat, dat leek me wel handig. En u hebt goede reviews, op één na, waarin staat dat u nooit op tijd bent, maar dat kan ik u niet kwalijk nemen: ik ben zelf ook altijd te laat, hoezeer ik ook mijn best doe. Het lijkt gewoon bij mij te horen, ik vecht er ook niet meer tegen. Ik was te laat voor mijn eindexamens en bij alle afspraken in mijn leven. Ik was niet op tijd op mijn bruiloft en op de afspraak om de scheidingspapieren te ondertekenen. Eigenlijk ben ik vanaf mijn geboorte al te

laat, ik kwam twee dagen na de uitgerekende datum. Mijn vrienden en familie kennen me goed, ze geven me altijd een vroeger tijdstip door voor onze afspraak. Spoiler: dat werkt niet. De enige die zich er niet druk om maakt is mijn baas. Maar dat is nu niet van belang, want ik ben met ziekteverlof.

Daarom ben ik hier trouwens ook.

Ik ben uitvaartadviseur, ik werk al meer dan tien jaar voor dezelfde onderneming. Het is een familiebedrijf, en dat maakt echt verschil: ik heb maandenlang voor een nationale keten gewerkt en daar miste ik de menselijke kant die ik juist zocht bij dit werk. Ik hou echt ontzettend veel van mijn werk. Wanneer mensen onze zaak binnenstappen, hebben ze net een dierbare verloren. Dat is verschrikkelijk; ze hebben geen tijd om het nieuws te verwerken of ze moeten al in de administratieve rompslomp duiken. Ze zijn gespannen, emotioneel, en het geringste obstakel kan als een aanval worden gevoeld. Een vrouw die net haar man verloren had zei me op een dag: 'Ik zou willen rondlopen met een bordje met BREEKBAAR, VOORZICHTIG MEE OMGAAN.' Ik doe mijn best om vriendelijk en aardig te zijn en ze een luisterend oor te bieden. Ik wil hun verdriet respecteren. Ik hoor vaak: 'Het was een goed mens, weet je', alsof ze het nodig vinden dat ik, een totaal anoniem persoon, weet dat het geen gewone dode is. Ik geef er geen barst om of ze de duurste kist kopen of de steen met de grootste winstmarge. Wat me het gevoel geeft nuttig te zijn, wat zin geeft aan mijn leven, is mensen helpen afscheid te nemen.

Tragische verhalen, daar heb ik er een boel van gehoord. En ik heb heel veel doden gezien. Je went er op den duur aan. In het begin maakte het indruk op me, ik dacht zelfs even dat ik beter op zoek kon gaan naar ander werk, maar uiteindelijk zijn die dode lichamen niet het moeilijkste. Het moeilijkste is het verdriet. Dat went niet. Ik neem het 's avonds altijd een beetje mee naar huis.

Ik ben nu al twee weken niet meer op mijn werk geweest. Toch ging het behoorlijk goed. Het was de eerste dagen best moeilijk om alles weer op te pakken, maar ik heb me gewoon op mijn werk gestort en hervond mijn dagelijkse ritme. Ik ging zelfs weer hardlopen en naar Engelse les. Alles ging weer z'n gangetje.

...

Ik was bij de bakker toen het me overviel. Ik was bijna aan de beurt, in mijn hoofd zei ik het zinnetje dat ik zou gaan zeggen, zoals ik altijd doe, 'Goedendag, een niet al te donker gebakken stokbrood, graag', toen ik, voor de roombotercroissants, een steek in mijn borst voelde. Het was alsof er ergens iets scheurde. Ik begon te huilen. Ik voelde me duizelig worden en werd opgeslokt door een gapend gat. Ik hapte naar adem, ik dacht dat het nooit meer zou stoppen. Ik kwam thuis zonder stokbrood, zonder iets te zien, en daarna kon ik alleen nog maar slapen.

Dat is toch bizar. Iedereen vond dat ik er zo goed mee omging.

Mijn vader is twee maanden geleden overleden, en dit is de eerste keer dat het me lukt om deze zin uit te spreken. Denkt u dat u me kunt helpen?

2

Vincent

Oké. Manon is vertrokken. Ze heeft haar kleren ingepakt, haar potjes crème, haar boeken, haar ingelijste posters, mijn salontafel, de kaarsen, het ladekastje, de borden en glazen, ze heeft zelfs de kroonluchter uit de woonkamer meegenomen. Ik ben single, ik begrijp er helemaal niets meer van, ik eet met mijn handen en het kan me geen fuck schelen. Mijn leven voelt ineens als een film. Een slecht nagespeelde versie waarin ik niet eens de held ben. Ik denk dat als dit mijn buurman zou overkomen, ik méér emoties zou voelen.

Ze deed haar best om een reactie uit te lokken, ze was beurtelings lief en agressief, ik zag de tranen in haar ogen opwellen en wilde maar één ding: dat ze weg zou gaan. Dat we er een eind aan zouden breien. Ik hoorde mezelf 'het spijt me, het spijt me, het spijt me' zeggen terwijl ik heus wel wist dat dat niet voldoende was. Het spijt je dat je op iemands voet gaat staan, dat je te laat komt, dat je een telefoontje hebt gemist, dat je een bord pasta niet lekker vond, dat je iets hebt meegenomen dat niet van jou was. Maar een relatie saboteren, een liefde laten opbranden als een niet goed uitgetrapte peuk, de persoon laten lijden die je beloofd hebt nooit pijn te doen, dat verdient meer dan een simpel 'het spijt me', toch?

Zo vervelend, ik kom hier al zes maanden één keer per week en ik weet nog altijd niet wat u denkt. Ik weet eigenlijk niet zo goed waar dit allemaal toe dient. Elke keer zeg ik tegen mezelf dat het de laatste keer is. En toch kom ik weer terug. En dat allemaal

om in mijn eentje te zitten praten en daarna te dokken. Het is wel een dure monoloog.

...

Gisteren heb ik een vriend van de middelbare school teruggezien. Max. We konden goed met elkaar opschieten, we zaten van de vierde tot en met de zesde in dezelfde klas. Onze achternamen kwamen na elkaar, we deden onze eindexamens in dezelfde zaal. We gingen vaak naar concerten, bezochten dezelfde cafés met dezelfde vrienden. Hij had een oude Fiat Uno waarvan je de kleur niet meer goed kon zien door alle stickers die erop zaten. Het was een coole gast, met veelkleurige broeken en een sigaret achter zijn oor, hij maakte altijd grapjes maar luisterde ook naar anderen. Iedereen was gek op hem. Hij slaagde met vlag en wimpel en maakte zo zijn ouders trots, stopte toen wat spullen in een rugzak en vertrok om een wereldreis te maken. Twee of drie jaar lang hoorde ik af en toe nog iets van hem, en daarna helemaal niks meer. Ik was dan ook stomverbaasd toen ik een berichtje van hem op Facebook kreeg. We spraken af in een café waar we vaak naartoe gingen.

Ik herkende hem bijna niet. De vijfentwintig jaar die we ouder zijn geworden waren op zijn gezicht te zien. Hij drinkt nog altijd bier, hij heeft nog altijd die glimlach waardoor alle vrouwen voor hem vielen. Destijds was ik een beetje jaloers op hem. Hij werkte als een soort onzichtbaarheidsmantel op mij, hij hoefde maar naast me te staan of ik werd niet meer opgemerkt. Zijn blik was wel veranderd. Dezelfde groene ogen, dezelfde zwarte wenkbrauwen, maar de schittering was weg. Dezelfde afwezigheid die ik elke keer vaststel als ik langs de spiegel loop.

Hij vertelde over de jaren dat we elkaar niet hadden gezien. Over Thailand, India, Nepal, Vietnam, Mongolië, waar hij een tijd had gewoond. Over zijn terugkeer naar Frankrijk, zo'n tien jaar geleden, en het weerzien met Isabelle Damier, het donkerharige

meisje dat vooraan in de klas zat. Ze waren getrouwd, hadden twee kinderen gekregen, hij had haar bedrogen met zo'n beetje de hele stad. Ze had hem één keer, twee keer, drie keer, zes keer vergeven, en toen had ze een scheiding aangevraagd. Hij had ontslag genomen, was weer bij zijn ouders gaan wonen en had zijn waardevolste bezittingen verstoppt. Hij was trots op zijn plan: 'Geen sprake van dat ze van mijn geld profiteert, dat kutwijf. Zo geef ik haar het minimum.' Om kort te gaan: hij bedriegt al zijn nieuwe vriendinnen, ziet zijn kinderen om het weekend, klaagt dat hij zich naar hun vakanties moet voegen en kan zijn ouders niet meer uitstaan. Hij heeft de hele avond afgegeven op zijn ex die zijn leven heeft verwoest.

Hij heeft niet één keer gevraagd hoe het met mij ging.

Toen ik naar huis ging bedacht ik dat het me best wel goed deed dat hij een klootzak geworden was (gek hoe de ondergang van anderen je geruststelt over je eigen middelmatigheid). Maar waar ik serieus kotsmisselijk van werd, was dat hij echt dacht dat zijn ex verantwoordelijk voor alles was. Om geen alimentatie te hoeven betalen ontzegt die vent zich liever een leuke baan, heeft hij geen geld en woont hij op zijn vijfenveertigste in zijn tienerkamer, eet hij elke avond voor het journaal zijn moeders soep, en dat is dan allemaal háár schuld. Begrijpt u dat nou? Wat een idioot, dat hij de werkelijkheid zo verdraait en zichzelf een totaal ander verhaal vertelt om maar niet naar zichzelf te hoeven kijken. Liever een onschuldige de schuld geven dan je eigen aandeel te erkennen.

...

Ik doe dat ook.

...

Misschien is het wel beter dat u niks zegt. Mijn geweten heeft op dit moment een te grote bek, ik stort mijn hart daarom liever bij u uit.

Ik vertel u dit omdat het verhaal van Max slechts een zwakke weergave van dat van mij is. Ik moet toegeven, dokter: in het rijk der klootzakken draag ik de kroon.

3

De praktijk lag op de derde verdieping, zonder lift. Ondanks haar opmerkelijke inspanning om de grenzen van de tijd te verleggen was Elsa vijf minuten te laat. Ze verdween in het gebouw en liet de plakkerige hitte van juli achter zich.

Ze had geaarzeld of ze wel terug zou gaan. Ze had een afspraak gemaakt nadat ze geboeid naar een serie over een psychiater en zijn patiënten had gekeken. Ze had gedacht dat dat precies was wat ze nodig had, iemand die haar de juiste vragen zou stellen en de juiste antwoorden zou geven, maar na de eerste sessie was ze totaal in de war geweest. Haar psychiater had niks gezegd, niet gereageerd, ze had zich op een gegeven moment zelfs afgevraagd of hij nog wel ademhaalde. Toen ze thuis was gekomen, had ze zich voorgenomen om niet naar de volgende afspraak te gaan. Zoveel betalen voor iemand die drie keer met zijn ogen knippert, eerlijk gezegd zou het een stuk goedkoper – en minstens zo efficiënt – zijn om in een vijgenboom te investeren. Haar broer Clément had het enige juiste gezegd: ‘Elsa, je moet iets doen, en dan heb ik het niet alleen over je adem en de kringen onder je ogen. Als je Hannibal Lecter tegenkomt, is hij het die in paniek raakt.’

Ze was dus bereid geweest haar boeiende planning te wijzigen: vastgeplakt op de bank met de afstandsbediening in haar hand programma's kijken die geen enkele zenuwcel in beweging brachten.

De deur was niet te onderscheiden van de deur ertegenover. Er hing geen bordje dat hier een psychiater was gevestigd. Alleen de

versleten deurmat wees op veel passanten, en een sticker nodigde uit om aan te bellen en naar binnen te gaan. Dat deed Elsa, en ze sloot de deur achter zich.

Het vertrek was klein en donker. Meer zou je ook niet verwachten van de wachtruimte van een psychiater. Het raam keek uit op de straat, waar niet veel verkeer reed. Op een muur met lichtblauw behang hing een papier met de tarieven en de mededeling dat sessies die niet achtenveertig uur van tevoren waren geannuleerd in rekening zouden worden gebracht. Elsa was blij dat ze niet had afgezegd, ging op een van de stoelen zitten en haalde haar telefoon uit haar tas. De schermachtergrond was een foto van haar zoon en haar vader, die ze met het puntje van haar wijsvinger wegveegde voordat haar hersenen er te lang bij stil zouden staan.

Uit een luidspreker kwam een oud jazznummer waarbij ze de neiging kreeg haar aderen aan het behang open te rijten. Op Instagram bekeek ze een filmpje van een beer die in het zwembad van een stomverbaasde Amerikaan zwom.

Ze schrok op van de deurbel en kromp in elkaar.

Vincent kwam binnen, zei haar beleefd gedag en ging op de stoel het verst bij haar vandaan zitten.

Ze keek op haar telefoon hoe laat het was. Haar afspraak had al minstens tien minuten geleden moeten beginnen. Die man had hier niks te zoeken, het was toch niet de bedoeling dat ze hier iemand zou tegenkomen, ze verwachtte toch wel een minimum aan discretie. Als ze wilde dat de hele wereld wist dat ze een psychiater nodig had, zou ze wel met een doosje antidepressiva in haar hand gaan rondlopen, wat – nog – niet het geval was. En ze kreeg het ook nog eens warm van hem, met zijn hoge sneakers en hoodie. Hij zat haar te bestuderen, dat voelde ze, ze werd zenuwachtig van zijn aanwezigheid.

‘Weet je hoe laat het is?’ vroeg hij.

‘Nee,’ antwoordde ze zonder na te denken.

‘Misschien kun je op je telefoon of horloge kijken?’ stelde hij glimlachend voor.

Ze hief haar pols, keek op de wijzerplaat en antwoordde: ‘Het is veel te vroeg, je bent veel te vroeg.’

‘Ik moet de trein nemen om hier te komen,’ rechtvaardigde hij zich, ‘het is lastig om precies op tijd de komen en...’

‘Ik neem aan dat je hier niet voor twaalf uur wordt verwacht?’

‘Ja, precies. Ik haat het om te laat te komen, en de vorige week was er iets aan de hand op het...’

‘Geweldig,’ onderbrak ze hem. ‘Kun je me na dit gezellige praatje weer rustig laten lezen alsjeblieft?’

Ze dook opnieuw in de geestdodende filmpjes. Vincent moest dit even verwerken. Hij stond op en keek naar buiten, over de straat, over de daken heen, in de richting van het dichte dennenbos dat zich oneindig ver uitstreckte.

Hij had niet verwacht dat hij hier zo vroeg zou zijn. Het was voor het eerst dat hij iemand in deze wachtruimte tegenkwam. Volgende week zou hij een trein later nemen.

De deur van de praktijkruimte ging open, stemmen wensten elkaar een prettige dag en er liep een gedaante voor de glazen deur van de wachtruimte langs. Elsa stond op en begaf zich op haar beurt die kant op.

‘Bedankt dat je zo aardig was,’ zei Vincent. ‘Het was me een genoegen!’

Ze verliet het vertrek zonder om te kijken of iets te zeggen.

Elsa

Goedendag, dokter. Sorry, ik neem aan dat u hoorde wat die vent en ik tegen elkaar zeiden. Ik wil dat u weet dat het niet mijn stijl is. Normaliter ben ik eerder iemand die over zich heen laat lopen en er nog voor bedankt ook. Ik herken mezelf niet meer de laatste tijd. Sinds twee maanden en een week, om precies te zijn. Daarvoor hield ik mijn emoties altijd in, ik sloot ze op, ze hadden nog nooit het daglicht gezien. Ik weet niet waarom, ik heb het me nooit afgevraagd. Het is waarschijnlijk mijn aard. Een soort schroom. Maar nu is het alsof er een deur open is gegaan, mijn emoties gaan ervandoor, ze smeren 'm, ze haasten zich naar de oppervlakte en schreeuwen dat ze bestaan. Ik heb geen controle meer over mezelf. Ik kan niet meer doen alsof.

Ik huil voortdurend, om niks. De laatste keer gebeurde dat toen ik hierheen kwam; ik zag een roodborstje op de stoep huppelen en dat ontroerde me, dat stukje natuur in al die grauwheid, als een soort teken van verzet. Ik had geen vochtige ogen, nee, er stroomden liters over mijn wangen. En dat is nog niet het vervelendste. Ik ben ook boos. Ik ben boos op de hele wereld, het is sterker dan ik. Stemmen, geluiden, gelach, het leven van anderen, alles hindert me. Er is een vulkaan in mijn buik ontstaan, ik hoor hem rommelen en borrelen. Hij slaapt het merendeel van de tijd, maar bij het minste of geringste barst hij heel heftig uit, de lava komt op in mijn keel en stroomt door mijn mond. Ik kan er niet tegen vechten, het is onbedwingbaar. Dit is iets nieuws. Ik loop over. Mijn lichaam trapt er niet in: ik heb een uitbarsting van psoriasis

die ik zonder veel succes met cortisonen bestrijd. Mijn emoties sluipen door de poriën van mijn huid en vormen lelijke vlekken op mijn armen, mijn nek en mijn knieën. Ik merk dat ik er de laatste tijd veel meer heb.

Ik heb dat van mijn vader, weet u. Die psoriasis. Hij had er vaak last van. Hij behandelde het met azijn. Hij behandelde alles met azijn. Hij was geen grote lezer, maar toch had hij een boek zo dik als een betonblok over de miskende krachten van azijn. Hij bracht het aan op zijn psoriasis, op muggenbeten, hij gebruikte het om de toiletpot of de waterkoker te ontkalken, hij sprenkelde er een paar druppeltjes van op een suikerklontje om de hik over te laten gaan en hij bedacht zelfs niet-bestaande eigenschappen. Op een dag, ik was een jaar of twintig, kwam ik de keuken binnen en betrapte ik mijn vader terwijl hij azijn uit de fles dronk. Hij glimlachte naar me en veegde zijn mond af. Aan mijn gezicht zag hij waarschijnlijk dat dit een uitleg behoeftte.

‘Ik krijg keelpijn,’ zei hij alsof het de normaalste zaak ter wereld was.

‘Ben je naar de dokter geweest?’

‘Niet nodig!’ zei hij terwijl hij me de fles liet zien.

‘Papa, ik weet niet of azijn tegen angina werkt. Staat dat in je boek?’

‘Ja. Ze zeggen dat je ermee moet gorgelen.’

‘En dus drink je de fles in één teug leeg?’

Hij haalde zijn schouders op. ‘Het kan geen kwaad.’

‘Nou, ik hoop maar dat je nooit oogontsteking krijgt.’

Hij barstte in lachen uit.

...

Ik hoor zijn gelach nog. Dat is denk ik een van de dingen die ik het meest mis.

Ik kan niet geloven dat ik het nooit meer zal horen.

...

Dat ‘nooit meer’ is ondraaglijk.

...

Op mijn vijftiengste ben ik na een relatiebreuk weer bij hem gaan wonen. Dat ging zo: ik ben net gedumpt, ik ga weg uit Toulouse, waar ik sinds drie jaar woon. Hij stelt me voor weer bij hem te komen wonen, met mijn hond en mijn verdriet. Mijn kamer is blijven steken tussen mijn kindertijd en mijn puberteit, de boekenplank in de vorm van een appel die hij voor me had gemaakt hangt er nog, met mijn kinderboeken erop. Ook de filmposter van *Le Grand Bleu* die hij voor me in de bioscoop was gaan halen prijkt nog aan de wand.

Hij waarschuwt me wel dat ik mijn troep niet moet laten rondslingeren (hij weet niet van wie ik dat heb, zeker niet van hem). Het is voor de vorm, want ik heb hem al gezien, die glimlach van iemand die blij is zijn diepvriesmaaltijden weer met zijn dochter te delen tijdens het kijken naar *CSI*. Hij was in 1992 ineens alleen met zijn verdriet en nam toen een hond.

Na mijn moeder heeft hij nooit meer een andere relatie gekregen. Hij zei dat dat een keuze was, dat hij niet meer met iemand zou kunnen samenwonen, dat hij zijn vrijgezelliggewoontes weer had opgepakt, dat hij het bed graag voor zich alleen had en het gemak van de afstandsbediening ook. Ik denk dat hij vooral de gebroken stukken van zijn hart nooit meer op de juiste plek heeft kunnen leggen.

Vanaf mijn komst heeft hij, misschien om mij me beter te laten voelen, nog maar één missie: me de persoon te laten vergeten die eerst Stéphane heette en nu ‘die klootzak’. Hij begroet me met een monstermasker, hij lacht zich krom als ik dan schrik, hij komt de woonkamer binnen met plastic doppen op zijn ogen, hij maakt bedroevend slechte woordgrapjes, hij tekent domme dingen op de beslagen spiegel van de badkamer. Het werkt. Hij maakt me aan het lachen.